

Kairos Palestina Paasboodschap 2021

Jeruzalem is het geestelijke fundament van onze visie en ons hele leven. Het is de stad die God een bijzondere plaats gaf in de geschiedenis van de mensheid. Het is de stad waarheen alle volken op weg zijn en waar zij elkaar ontmoeten in vriendschap en liefde in de tegenwoordigheid van de Ene Unieke God, overeenkomstig het visioen van de profeet Jesaja: *“Eens zal de dag komen dat de berg met de tempel van de HEER rotsvast zal staan, verheven boven de heuvels, hoger dan alle bergen. Alle volken zullen daar samenstromen (...). Hij zal rechtspreken tussen de volken, over machtige naties een oordeel vellen. Zij zullen hun zwaarden omsmeden tot ploegscharen en hun speren tot snoeimessen. Geen volk zal nog het zwaard opnemen tegen een ander volk, geen mens zal meer weten wat oorlog is.”* (Jes. 2:2-5)

De stad wordt nu bewoond door twee volken en drie godsdiensten. Iedere politieke oplossing zou gebaseerd moeten zijn op dit profetische visioen en op de internationale resoluties over een onverdeeld Jeruzalem. Dit zou het eerste onderwerp van onderhandeling moeten zijn. De erkenning van de onschendbare heiligheid en de boodschap van de stad kunnen een bron van inspiratie zijn in het vinden van een oplossing voor het gehele probleem. Het probleem is er vooral een van wederzijds vertrouwen en het vermogen om ‘een nieuwe aarde’ in dit land van God op te bouwen.

Kairos Palestina Document – Uur van de Waarheid, hoofdstuk 9.5

Kairos Palestina bedankt allen die bijgedragen hebben voor hun bijdrage en hulp bij de Paasboodschap van dit jaar.

Voorwoord

Christus is opgestaan! Hij is waarlijk opgestaan! Laten wij ons verheugen.

In Jeruzalem en in de hele wereld is Jezus opgestaan. Jezus overwon dood en zonde, opgestaan tot een nieuw leven. Jezus is Gods woord dat *“vleesgeworden is”* (Johannes 1:14). Met Jezus en vanwege Hem stond de mensheid op tot een nieuw leven. De apostel Paulus zei: *“Wanneer Christus, die Uw leven is, verschijnt, zullen jullie ook met Hem verschijnen in heerlijkheid”* (Colossenzen 3:4). Met Jezus werden de mensen in staat gesteld dood en zonde, oorlog, haat en onenigheid te overwinnen. Mensen werden in staat gesteld om lief te hebben, om de verhoudingen met al hun broeders en zusters te baseren op liefde in plaats van op oorlog, geschillen en haat.

De Paasboodschap van dit jaar richt zich op vier onderwerpen.

- Het godsdienstige belang van Jeruzalem.
- Jeruzalem, een reden voor geweld of een instrument voor vrede?
- Jerusalem, een verdeelde of een verenigde stad?
- Jerusalem is de weg naar wereldwijde vrede.

Jeruzalem is een heilige stad voor de drie monotheïstische godsdiensten: Jodendom, Christendom, Islam. Dat is de reden van de liefde die allen voelen voor Jeruzalem en hun gehechtheid aan de stad. In de naam van godsdienst hebben de drie geloven gelijkelijk recht om in dit land te leven. Maar dit gezamenlijke recht rechtvaardigt geen geweld, door welke partij dan ook, om erkenning te krijgen voor hun politieke recht op de stad.

De overeenstemming over de heiligheid van de stad is, logisch gesproken, een overeenstemming om de weg van vrede te volgen dat het bestaan, een fatsoenlijk leven en gelijkheid voor de gelovigen van alle drie de godsdiensten garandeert. Dat Jeruzalem een heilige stad is voor allen zou zijn inwoners moeten aanmoedigen om het eens te worden over de manier waarop de stad bestuurd moet worden, een wijze die hen zou toestaan om verenigd te blijven, of zij de stad willen verdelen of het als een geheel willen bewaren. De stad moet gecontroleerd worden door harten die verenigd zijn. Als Jeruzalem haar vrede vindt, dan zal het een echte weg zijn naar alomvattende vrede, in plaats van dat het de oorzaak is van lokale en internationale twist en onenigheid zoals dat nu het geval is.

Jezus is opgestaan in Jeruzalem, waarbij Hij dood en zonde overwon, en is opgestaan tot een nieuw leven: *“Wij zijn door de doop in zijn dood met hem begraven om, zoals Christus door de macht van de Vader uit de dood is opgewekt, een nieuw leven te leiden.”* (Romeinen 6:4). Zo is Jeruzalem het hart van het universum geworden- zijn licht, zijn nieuwe leven, en de geboorteplaats van een nieuwe mensheid.

Jezus is opgestaan. Ja, Hij is waarlijk opgestaan. Jeruzalem is de plaats van ontmoeting tussen God en de mensen en van verzoening man de mensheid met God. (Efeziërs 2:16). Dit is allemaal gebeurd in Jeruzalem, met de kracht en macht van God die ieder mensenkind en alle volken op aarde liefheeft. Jeruzalem is een bron van nieuw licht, vreugde en leven voor de mensheid.

Hoewel Jeruzalem vandaag nog steeds een stad is van oorlog en dood, wordt nieuw licht in de stad aan al zijn inwoners aangeboden. Allen zijn uitgenodigd om de stad een plaats van nieuw leven voor de mensheid te maken, voor de nieuwe mens, en een plaats waarin Gods macht, rechtvaardigheid en liefde zichtbaar zijn. Sommigen zijn deze weg al opgegaan, anderen gaan voort op die weg. – allen die vereren in ‘*Geest en Waarheid*’ (Johannes 4:23), van alle godsdiensten: christenen, joden en moslims die zoeken door hun eredienst in Jeruzalem de nieuwe mens tot leven te roepen en bijgevolg een nieuw Jeruzalem dat oprijst uit de ruïnes van oorlog, vernietiging en dood. Anderen daarentegen blijven wandelen op de oude wegen van dood.

Wat zich momenteel in Jeruzalem afspeelt – gevechten, afbraak van huizen, mensen uit hun huizen verdrijven om hen door anderen te vervangen, dit allemaal – komt niet voort uit de logica van heiligheid. Jeruzalem is vandaag een politieke en militaire vraag, dus ver weg van God. Maar Jeruzalem is eerst en vooral een vraag tussen God en mensen, alle mannen, vrouwen en kinderen. Niemand zou Gods schepping moeten doden in de naam van God, of anderen uit hun huis verdrijven in de naam van God. Jeruzalem heeft geen verandering van zijn bevolking nodig, maar veel meer een verandering in de harten van de machtigen in de stad. Tot op vandaag zegt de Opgestane Jezus tegen Jeruzalem:” Had ook jij op deze dag maar geweten wat vrede kan brengen!” (Lucas 19:42)

Vandaag is Jeruzalem de stad van Opstanding en verzoening tussen God en de mensheid. Jeruzalem roept tot zijn leiders om het een huis te maken voor de nieuwe mensheid. Jeruzalem roept zowel tot Israël als tot Palestijnen, tot alle mensen vanuit de hele wereld die komen om binnen hun poorten te vereren. Iedereen heeft de verantwoordelijkheid om Jeruzalem te bewaren in overeenstemming met de wil van God. Voor allen is het een nieuwe stad, één stad, waar een nieuwe mensheid moet bestaan, waar mensen in staat zijn, met de macht, liefde en rechtvaardigheid van God, om alle verschillen van mening en onenigheid op te lossen. Jeruzalem vertelt zijn regeerders dat God zijn werkelijke Heer is. God is de wet in Jeruzalem – Hij die het heilig maakte, de stad van de Opstanding en van het nieuwe bestaan.

Jeruzalem doet een beroep op de wereld, op zijn mensen, om liefde te kiezen boven vechten. Het is een moeilijk proces om een strijder te veranderen in een mens vervuld van liefde. Maar waar Jezus dood overwon en veranderde in een nieuw leven zou een strijder zichzelf kunnen overwinnen en zich kunnen veranderen in een persoon die in staat is tot liefde. Iedereen is in staat tot zo’n verandering: de regeerders en alle mensen van de stad. Palestijnen en Israëli. Alles begint met de wil - de wil om te handelen en de wil om te veranderen om Jeruzalem te veranderen en te herstellen tot de stad zoals God wil dat deze is, een stad van vrede, verzoening en liefde.

Als elke strijder in Jeruzalem de reden onderzoekt waarom hij of zij vecht, zal de strijder ontdekken dat het is omdat hij of zij gelooft dat God de stad heilig heeft gemaakt. Dit vraagt dan om waarschijnlijk te zijn naar zichzelf, zich af te vragen of vechten - onderdrukken of doden van iemands broeder of zuster – de heiligheid van de stad verdedigt? Natuurlijk niet. De strijder zou teruggevoerd worden naar de logica van heiligheid en Gods rechtvaardigheid, en zichzelf toestaan te delen in de nieuwe mensheid die God brengt.

Dit is de oproep van Opstanding aan de leiders en mensen van Jeruzalem: beperk of bind de stad niet vast in het oude kwaad. Verhinder de stad niet te zijn die zij werkelijk is: de Stad van

Opstanding, de Stad van Vrede, Liefde en Nieuw Leven voor de hele wereld, gehoorzaam aan de heilige Eeuwige. Je buurman, de kinderen van God, zijn in Jeruzalem; geef hen eer, dood of verneder hen niet, verdrijf hen niet uit hun huizen.

As je houdt van Jeruzalem, als je haar heiligheid omarmt, gooi dan je wapens weg en stop het vergieten van het bloed van anderen. Verzoen je met God de Schepper en met je broeder en zuster. Pas na verzoening kunnen gebeden aanvaard worden in Jeruzalem. Pas na verzoening wordt het leven nieuw en wordt de mensheid nieuw. Het ogenblik is voor ons gekomen om de nieuwe dag die God scheidt in Jeruzalem te leven, de tijd dat God zijn tent opricht in de stad en onder ons verblijft, *“het zal er geen nacht meer zijn en het licht van een lamp of het licht van de zon hebben ze niet nodig, want God, de Heer, zal hun licht zijn. En zij zullen als koningen heersen tot in eeuwigheid.”* (Openbaringen 22:5)

Moge Pasen, de viering van de opstanding, dit jaar een viering zijn van nieuwe vrede, liefde en volledige gelijkheid voor alle mensen in Jeruzalem, de hele regio en de hele wereld. De mensen van Jeruzalem zijn verantwoordelijk, de internationale gemeenschap is verantwoordelijk, en ook de Kerken, om naar Jeruzalem haar heiligheid terug te brengen, waar gerechtigheid, vrede en liefde centraal staan.

Christus is opgestaan! Hij is waarlijk opgestaan!

Emeritus Patriarch Michael Sabah:

H.B. Patriarch Michel was Latijns (Rooms Katholiek) Patriarch van Jeruzalem van 1988 tot 2008. Hij diende de Parochie en de Palestijnse natie lokaal en internationaal. Hij is president van het Palestijnse Christelijke Initiatief – Kairos Palestina en een van de auteurs van het Kairos Palestina “Uur van de waarheid” document. Hij werkt op het ogenblik op het terrein van dialoog tussen de godsdiensten en gelooft in pluraliteit, gelijkheid en het bewaren van de menselijke waardigheid.

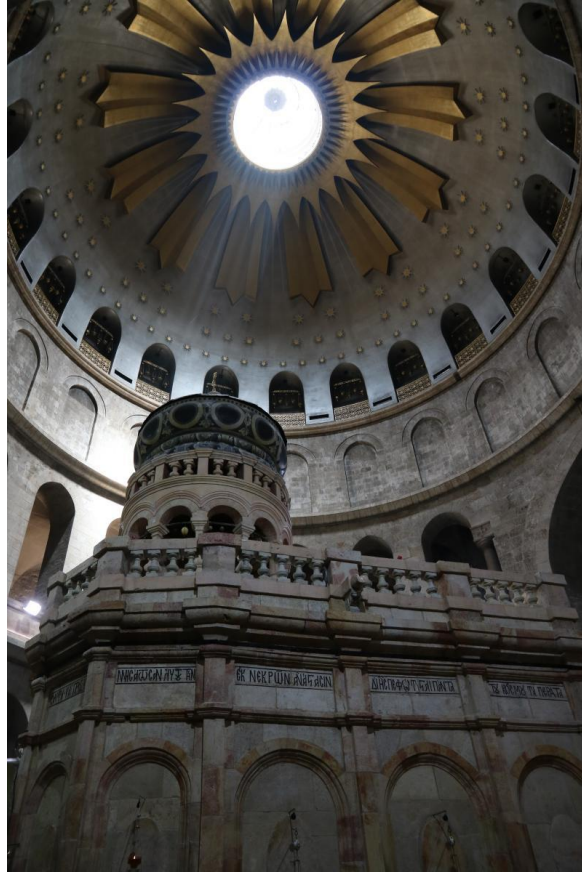

Witte Donderdag

Jeruzalem is het hart van onze werkelijkheid. De stad is tegelijkertijd symbool van vrede en teken van conflict. Terwijl de scheidingsmuur Palestijnse wijken splijt, gaat men steeds maar door de stad te ontdoen van haar Palestijnse burgers, christenen en moslims. Hun identiteitskaarten worden ingenomen. Met de inname van die kaarten vervalt hun recht om in de stad te verblijven. Hun huizen worden vernietigd of onteigend. Jeruzalem, stad van verzoening, is een stad van discriminatie en uitsluiting geworden, een bron van strijd in plaats van vrede.

Kairos Palestina Document – Hoofdstuk 1.1.8

Jeruzalem gezien door een christelijke lens

Door: Ds. Yohanna Katanacho¹

Jeruzalem heeft een betekenisvol godsdienstig belang in het Christendom. Het is de stad van de tempel, het kruis, de Opstanding, Pinksteren, de oorspronkelijke kerk en van de hemelse stad die van boven zal komen. Bekijk Jeruzalem vanuit een Palestijns christelijk gezichtspunt in dialoog met het Oude en het Nieuwe Testament.

In de eerste plaats: Jeruzalem is de stad van de tempel.

In het Oude Testament wil God leven te midden van Zijn volk, bevrijd van de slavernij. Koning Salomo bouwde de tempel in Jeruzalem die het huis van God werd. De heiligheid van Jeruzalem was verbonden met de heiligheid van God. De tempel werd een plaats van vergeving waar offers aan God werden gebracht. We lezen hoe de profeet Jesaja de tempel verbindt met een vrede die de wereld omvat. Hij verklaart Jeruzalem tot de stad van vrede en goddelijk licht. (Jesaja 2). Hij heeft een visioen over het einde van het kwaad en verbindt Jeruzalem met recht, met de naam ‘Stad van recht (Jesaja 1:26). Toen de tempel na verwoesting herbouwd was werd deze verbonden met hoop.

---

¹ Samenvattend vertaald

Mannen en vrouwen wachten op het goddelijk koninkrijk dat Jeruzalem zal maken tot een hoofdstad van vrede ne recht voor de gehele aarde.

In de tweede plaats: Jeruzalem is de stad van het Kruis.

Jezus Christus kwam naar de tempel als een jonge man met een revolutionaire verklaring, waarin hij aangaf dat de toekomst van Jeruzalem verbonden was met Hem persoonlijk. De Heer zuiverde de tempel en bedreigde de ideologieën die trachtten godsdienst te gebruiken voor het verspreiden van racisme en een gevoel van superioriteit. Dat bracht Hem de vijandschap van de godsdienstige leiders. In een samenzwering werd de doodstraf uitgesproken tegen de God van vrede. Rome wilde de vrede van lafaards, die van een wereld van meesters en slaven. Wilde de stem van vrede tot zwijgen brengen en vervangen door de vernedering van volken. Jeruzalem werd de stad van het Kruis, met de stem van vergeving, vrede en geweten. Waar geweld aan het licht wordt gebracht door de kracht van liefde.

In de derde plaats: Jeruzalem is de stad van de Opstanding.

Zij ontnamen Jezus Zijn leven maar konden Hem niet tot zwijgen brengen. Toen wanhoop en onrecht wijd verbreid werden, beefde de aarde in Jeruzalem. Toen de duivel dacht dat alle koninkrijken van de wereld in zijn macht waren, opende het graf van Jezus om te laten zien dat Hij daar niet langer is. De overwinning van waarheid en rechtvaardigheid. Stad van opstanding, van hoop. Niet alleen voor de individu, maar voor de hele wereld. Daar ligt de essentie van de bijbel.

Ten vierde: Jeruzalem is de stad van Pinksteren.

God-de-Heilige-Geest verscheen in haar. “Tongen van vuur” verschenen en God verzamelde de zuiveren van hart uit elke natie in Jeruzalem. Daar werd de Kerk het huis van de Heilige Geest. De kerk zag armoede, onrecht en ketterijen onder ogen met de kracht van de Heilige Geest. De Geest die natiën en volken verenigt. Een visioen dat leidt tot het begrijpen van Jeruzalem als de moeder.

Ten vijfde: Jeruzalem is het thuis voor de Moederkerk.

Het Oude Testament spreekt over Jeruzalem als de moeder en noemt het Sion. Sion werd de moeder van liefde, vrede, gelijkheid en recht. Jeruzalem is meer dan gewoon een plaats: het is theologie. Het werd de stad van de verenigde kerk. De eerste kerkelijke samenkomst (Handelingen 15) werd in Jeruzalem bijeengeroepen. Met mensen van alle kleuren en rassen. De oecumenische hoop voor de mensen van het Nieuwe Testament, het kloppende hart van Jezus' opdracht.

Ten zesde: Jeruzalem is de voorbode van de Gouden Stad.

De droom van Jeruzalem stopte hier niet, het is de Heilige Stad waar geen dood, tranen verdriet of pijn bestaan. Het is het tegenovergestelde van Babel, van Rome in Openbaringen. Een plaats van heiligheid en Gods tegenwoordigheid.

Tenslotte, ten zevende: Het tegenwoordige leven van Jeruzalem is pijnlijk.

Ten gevolge van onrecht beweegt het weg van liefde en recht die door Christus werden verspreid. De weg terug naar Jeruzalem ligt in overgave aan God, Zijn liefde, Zijn vergeving, die recht en vrede verspreiden. De boodschap van Jeruzalem ligt in het zichtbaar worden van de bijbel in de identiteit van zijn kinderen.

Ds. Yohanna Katanacho is de Academische Rector van de Evangelische Hogeschool in Nazareth. Hij is Palestijns evangelisch christen. Hij is auteur van het boek “Het Land van Christus” (KokBoekencentrum 2019) en van “Het Evangelie lezen door Palestijnse ogen” (2020, niet vertaald).

De godsdienstige betekenis van Jeruzalem²

Anna Karin Hammar

Jeruzalem is een heilige stad, ingebed in het geestelijk leven van het Joodse volk, van moslims en van christenen in de hele wereld. Als christen wil ik graag uit mijn hart over Jeruzalem spreken.

Als ik Jeruzalem bezocht was mijn favoriete plekje in de Heilig Grafkerk op een klein trapje waar niemand langs kwam. Dit trapje is op het dak, precies boven de Ethiopische kapellen. Hier kan ik de lucht zien, vogels, bomen en drogend wasgoed. Hier voel ik mij zo dicht als mogelijk in Jeruzalem bij de drieenige God, waar de politieke werkelijkheid het moeilijk maakt niet in tranen uit te barsten. De stad is mij dierbaar als de plaats waar Jezus zoveel van zijn leven doorbracht.

Ik zie hem als jonge Jood bij de leraren in de Tempel, met 12 jaar al vol van wijsheid en autoriteit. Ik denk aan de beweging van jongen mensen rondom Greta Thunberg, 15 jaar, die een schoolstaking voor het klimaat organiseerde.

De profetische taak is om op elke leeftijd het verhinderen van recht en vrede aan de kaak te stellen. Jeruzalem is in mijn hart een uitnodiging aan profeten in de hele wereld de dienst van Jezus voort te zetten.

Ik herinner mij hoe Johannes en Maria naast elkaar stonden aan de voet van het kruis. Zij bleven dichtbij. Ik zou graag sterk genoeg zijn om met hen de nagels uit het lichaam te verwijderen.

Ik herinner mij een Joodse leider, Jozef, die het lichaam in een nieuw graf legde. Ik ben in dat graf geweest en het is leeg. Het allerheiligste in de christelijke traditie is leeg. Want Christus is opgestaan en vervult het universum.

De betekenis van Jeruzalem is daarom voor Christenen zeer groot. De stad is een historische wortel voor een geestelijke werkelijkheid. De Palestijnse christenen zijn de eerste getuigen van Pasen en delen in het ontstaan van de christelijke kerk. Hun familiegeschiedenis gaat terug tot Pinksteren, als zusters en broeders van Christus in elke betekenis.

Wij treuren met hen hoe de kruisvaarders Joden, moslims en orthodoxe christenen dood sloegen. Wij treuren voor elke aanwezigheid van bezettingsmacht. Nu is het de bezetting van Palestina en, volgens de Israëliëse mensenrechtenorganisatie B'Tselem, die van een apartheidsregiem van de Middellandse Zee tot de Jordaan.

Wij treuren en vragen de drieenige God om ons tot actie te brengen voor rechtvaardige vrede.

Als christenen delen we met veel joden en moslims de godsdienstige betekenis van Jeruzalem. Samen zijn wij vastbesloten om bezetting om te keren tot welzijn voor de hele schepping.

Ds Dr. Anna Karin Hammar, Kerk van Zweden, is coördinator Kairos Europa.

---

² Samenvattend vertaald

Goede vrijdag

Onze aanwezigheid als Palestijnen, christenen en moslims, in dit land is niet toevallig, maar is diepgeworteld in de geschiedenis en geografie van dit land, zoals ieder volk verbonden is met het land waarin het leeft. Ons is echter onrecht aangedaan toen wij verdreven werden. Het Westen zocht wegen om de joden te compenseren voor het hun aangedane lijden in de Europese landen, maar deed dat ten koste van ons en ons land. Zij probeerden onrecht recht te zetten, maar creëerden zo een nieuwe situatie van onrecht.

Kairos Palestine Document - hoofdstuk 2.3.2

Jeruzalem³

Nadine Bitar- Abu Sahlia

“Met God in haar midden stort zij niet in, vroeg in de morgen komt God haar te hulp”. (Psalm 46:5)

Jeruzalem, mijn hart doet pijn als ik jouw naam uitspreek. Je hebt zoveel oorlogen en conflicten overleefd. Als jonge vrouw van Jeruzalem zie ik de stad als bron van vreugde en hoop. Ik voel steeds weer de kracht van haar naam. Ondanks alle pijn van ons aards Jeruzalem is het de bron van hoop die ons leidt naar het hemels Jeruzalem.

In voorbereiding op Pasen om de opstanding van onze Heiland Jezus Christus te vieren zien we dat Jeruzalem aanwezig is in al onze Bijbelse overdenkingen. Getuige van Jezus' menselijkheid en goddelijkheid, ons leidend naar de opstanding. Zij leert ons hoe werkelijke volgelingen van Christus te zijn.

Ik zie Jeruzalem als een moeder, een zuster, een echte vriend, die met mij wandelt op de weg van heiligheid. Zij betreft ons in het verhaal van redding en deelt van haar jeugdige energie om Gods werk voort te zetten.

Sta mij toe je te bedanken, Jeruzalem, om vast te houden aan de boodschap van het evangelie in jouw zwaarste tijden. Dank je dat je mij het belang leert van mijn aanwezigheid in de heiligste stad op aarde. Te geloven in jouw jeugd en voor alle liefde die je ons in jouw geschiedenis hebt geleerd.

Nadine Bitar- Abu Sahlia is geboren en opgegroeid in de christelijke wijk van de Oude Stad van Jeruzalem. Na haar verschillende theologische studies is zij nu werkzaam bij het Catechetisch Bureau van het Latijns (R.K.) Patriarchaat en een trots lid van de beweging ‘Jeugd van Jezus’ thuisland.’ (YJHP).

---

³ Samenvattend vertaald

Liefhebbend verzet – van kruisiging tot opstanding ⁴

Fredrik Glad-Gjernes

De heilige stad Jeruzalem wordt gekruisigd door gewelddadige bezetting. De inwoners zijn verdeeld en onderdrukt. De machtige bezetter gebruikt geweld en discriminatie om de ene groep te bevoordelen boven de andere. Er is in openlijk apartheid in de Heilige Stad.

De verdrukten roepen om kostbare solidariteit. Woorden volstaan niet. Jezus toonde ons door zijn kruis dat liefde zonder offer een illusie is. Hij toonde ons de macht van de machtelozen, stierf als een mens zonder verdediging met kwetsbaarheid als zijn krachtbron.

Zijn wij bereid onze tijd en middelen op te offeren voor de vrijheid van anderen? Kan ons handelen druk zetten op diegenen die Jeruzalem bezet houden? Acties uit te voeren die Jeruzalem kunnen bevrijden?

Kairos roept op tot Boycot, Desinvestering en Sancties (BDS) tegen de structuren van bezetting. De beweging groeit, niet vanwege haat, maar vanwege liefde. Bevrijding van de onderdrukte brengt ook bevrijding van de onderdrukker. En is gebaseerd op de woorden van Jezus: *Heb je vijanden lief*. Een gebod om onze machteloosheid te laten zien.

Is liefde voor je vijand naïef of zelfs een taboe? Is het te veel om hen lief te hebben die onze ouders doden of onze kinderen gevangenzetten? Wie niet onder de bezetting leeft kan zich geen voorstelling maken van wat de Palestijnen ondergaan. Jezus vraagt van ons liefhebbend verzet als de meest efficiënte weg naar recht en vrede.

Zoals we kwaad niet kunnen uitroeien met meer geweld. Liefde is sterker dan haat, zoals licht sterker is dan duister. Een manier om onrechtmatig geweld aan het licht te brengen.

Israël verliest steun als het vreedzaam verzet beantwoordt met gewelddadige onderdrukking. Maar als de Palestijnen hetzelfde soort geweld gebruiken zal de wereld de foute conclusie trekken dat het een ingewikkeld conflict is van twee misdadige partijen.

Wij vragen vredelievende mensen van overal om af te zien van onrecht en steun aan wat verkeerd is. Omdat wij tegen het schenden van internationaal recht zijn moeten wij stoppen producten te kopen die afkomstig zijn van juist deze schendingen. Wij kunnen de waarheid spreken tegen de macht door boycot van ondernemingen die medeplichtig zijn aan de bezetting.

Joodse gemeenschappen in de hele wereld steunen BDS. Gebaseerd op internationaal recht kan het niet antisemitisch zijn. Het stopt als de bezetting stopt.

Jeruzalem is de stad van alle kinderen van God. Opstaan van recht zal gebeuren met liefhebbend verzet.

Fredrik Glad-Gjernes is directeur of YGlobal Noorwegen.

---

⁴ Samenvattend vertaald

Stille Zaterdag

Wij verklaren ook dat de Israëlische bezetting van Palestijns land een zonde is tegen God en de mensheid. Palestijnse mensen worden daardoor beroofd van hun basale mensenrechten, door God gegeven. De bezetting verstoort het beeld van God in de Israëlische mens, die bezetter is geworden, en dat in de Palestijnse mens, die lijdt onder de bezetting.

Wij verklaren dat iedere theologie die de bezetting legitimeert, schijnbaar gebaseerd op de Bijbel, op geloofsbelijdenis of op geschiedenis, ver staat van de christelijke leer. Zo'n theologie roept op tot geweld en heilige oorlog in de naam van de Almachtige God en maakt God daarmee ondergeschikt aan tijdelijke, menselijke belangen. Ook verstoort zij het beeld van God bij de mensen die leven onder politiek en theologisch onrecht.

Kairos Palestina Document—uur van de waarheid 2.5

Jeruzalem is een verdeelde of verenigde stad ⁵

Nasser Al Qudwa

Een van de meest treffende uitkomsten van de Nakba in 1948 was de deling van Jeruzalem, De Oude Stad en de heilige plaatsen bleven onder Jordaanse controle, maar er was een zeer groot verlies van bezit en de met kracht doorgezette verdrijving van bijna 100.000 Palestijnen uit West Jeruzalem en aangrenzende gebieden. In 1967 bezette Israël ook Oost-Jeruzalem samen met de rest van Palestina. Jeruzalem werd 'herenigd'. Maar in werkelijkheid was het niets anders dan een illegaal koloniaal plan.

Terugkijkend naar de laatste 73 jaar is het gemakkelijk de wijsheid van de Vaticaanse diplomatie te begrijpen, die zich van meet af aan verzette tegen de Balfour Verklaring en vervolgens bij de Verenigde Naties pleitte voor het behoud van één ongedeelde stad als een afzonderlijk gebied. Maar hoewel dat niet gebeurde blijft het verlangen doorleven in de harten van velen.

De opstelling van Palestina is geheel in overeenstemming met internationaal recht en VN-resoluties die onder meer een einde vragen aan de bezetting van Oost-Jeruzalem en de heilige plaatsen, die in 1967 begon. Maar het is de positie van een koloniale macht die alles wil monopoliseren: land, natuurlijke hulpbronnen, heilige en archeologische plaatsen en zelfs het verhaal van onze geschiedenis.

Maar ondanks alle inspanningen is Israël niet in staat geweest het visioen te verslaan van een vrij Jeruzalem als centrum van drie monotheïstische godsdiensten en als hoofdstad van twee staten. Een stad als multicultureel mozaïek met onder meer diep verankerde Armeense, Griekse, Marokkaanse, Koptische en Assyrische bestanddelen. Daarom zijn de Palestijnen ongelooflijk trots op onze voortdurende aanwezigheid in de stad.

Het Kairos Document stelt, dat de Israëlische bezetting een “zonde is tegen God en de mensheid omdat het de Palestijnen berooft van hun basale menselijke rechten die hen door God gegeven

---

⁵ Samenvattend vertaald

zijn”. Wat een mooi contrast met de lelijkheid van degenen die godsdienst misbruiken om misdaden te rechtvaardigen. De boodschap van hoop zal uiteindelijk kolonialisme en apartheid verslaan.

Het beëindigen van de Israëlische bezetting vraagt om een zeer noodzakelijke politieke scheiding om de Palestijnen hun recht op zelfbestemming te geven. Deze noodzakelijke stap kan, zonder barrières en checkpoints, ons op andere wijze verenigen in menselijkheid en respect voor zijn speciale status. In tegenstelling tot wat kolonialisme aan het land en het Palestijnse volk heeft gedaan.

Dr. Nasser Al Qudwa is voorzitter van het bestuur van de Yasser Arafat Foundation

Zijn biografie staat op: <https://www.middleeastmonitor.com/20210315-who-is-fatahs-dismissed-member-nasser-al-qudwa/>

Jeruzalem/al-Quds: Goddelijk verenigd, menselijk verdeeld⁶

Peter Makari

De laatste paragraaf van het Kairos Document van 2009 gaat over Jeruzalem als “het fundament van onze visie en ons gehele leven”. Het stelt: (para 9:5) De erkenning van de onschendbare heiligheid en de boodschap van de stad kunnen een bron van inspiratie zijn in het vinden van een oplossing voor het gehele probleem”. Het is een samenvatting van het hele document en een symbool van hoop, recht, vrede, harmonie en inspiratie.

Jeruzalem, in het Arabisch al-Quds (“de Heilige”), is de symbolische belichaming van universele en goddelijke perfectie. Jeruzalem, als een stad gebouwd, hecht en dicht opeen (Ps. 122:3). De plaats van verering en verlangen van de drie Abrahamitische godsdiensten. De tempel van Salomo, het lijden van Christus en de nachtreis van Mohammed naar de hemel, volgens de respectieve geschriften.

Bezoekers vandaag die deze heilige straten betreden kunnen zich wellicht een ideale plaats voorstellen waar Joden, Christenen en moslims vermengd samenleven, waar gebeden ongehinderd worden gesproken en geestelijke vervolmaking wordt gezocht. De wind blaast er doorheen, een geluid van de geest als je goed luistert.

Maar de inwoners van Jeruzalem kennen een andere werkelijkheid die waargenomen kan worden door hen die met oren om te horen en met ogen om te zien. Een stad die vecht om elke centimeter. Israëli en Palestijnen claimen land en ruimte, maar met het gewicht van de staat wordt de Palestijnse aanwezigheid overtroffen door wetten van Israël die soms geschreven zijn om verdrijving te rechtvaardigen, ook als Palestijnen wettelijke bewijzen hebben. Israëli en Palestijnen kunnen elkaar niet altijd vermijden, maar leven grotendeels gescheiden. Kolonies rondom de stad zijn goed bediend, Palestijnse wijken afgegrensd door de muur of hebben geen gemeentelijke diensten. Huizen van Palestijnen worden door kolonisten in beslag genomen met steun van geweld van de overheid.

De muur scheidt gezinsleden van elkaar. Palestijnen hebben geen bewegingsvrijheid, kolonisten wel. Zij betalen wel evenveel belasting als Israëli, maar krijgen er onevenredig weinig voor terug, zoals voor scholen, gezondheidszorg, wegen en afvalinzameling. Deze bestaan zelfs helemaal niet voor inwoners als zij niet volgens de wetten van de bezetter hun verblijfsrecht kunnen aantonen.

Hoe rijmt dit met het beeld van Jeruzalem als een ideale gemeenschap? “*Vraag om vrede voor Jeruzalem: ‘Dat rust hebben wie van je houden, dat vrede heerst binnen je muren en rust in je vesting.’*” (Ps. 122: 6,7). Maar Jeremia zegt: “*Ze verklaren de wond van mijn volk lichtvaardig voor genezen, ze zeggen: ‘Alles gaat naar wens.’ Nee, niets gaat naar wens!*” (Jer.6:14).

Als kinderen van God kunnen we slechts doorgaan te werken aan Gods recht en vrede en opdat Jeruzalem haar geestelijk ideaal en mogelijkheden in de tijd vervult.

Dr. Peter Makari is Egyptisch Amerikaan en directeur Global Ministries van de United Church of Christ en de the Christian Church (Disciples of Christ).

---

⁶ Samenvattend vertaald

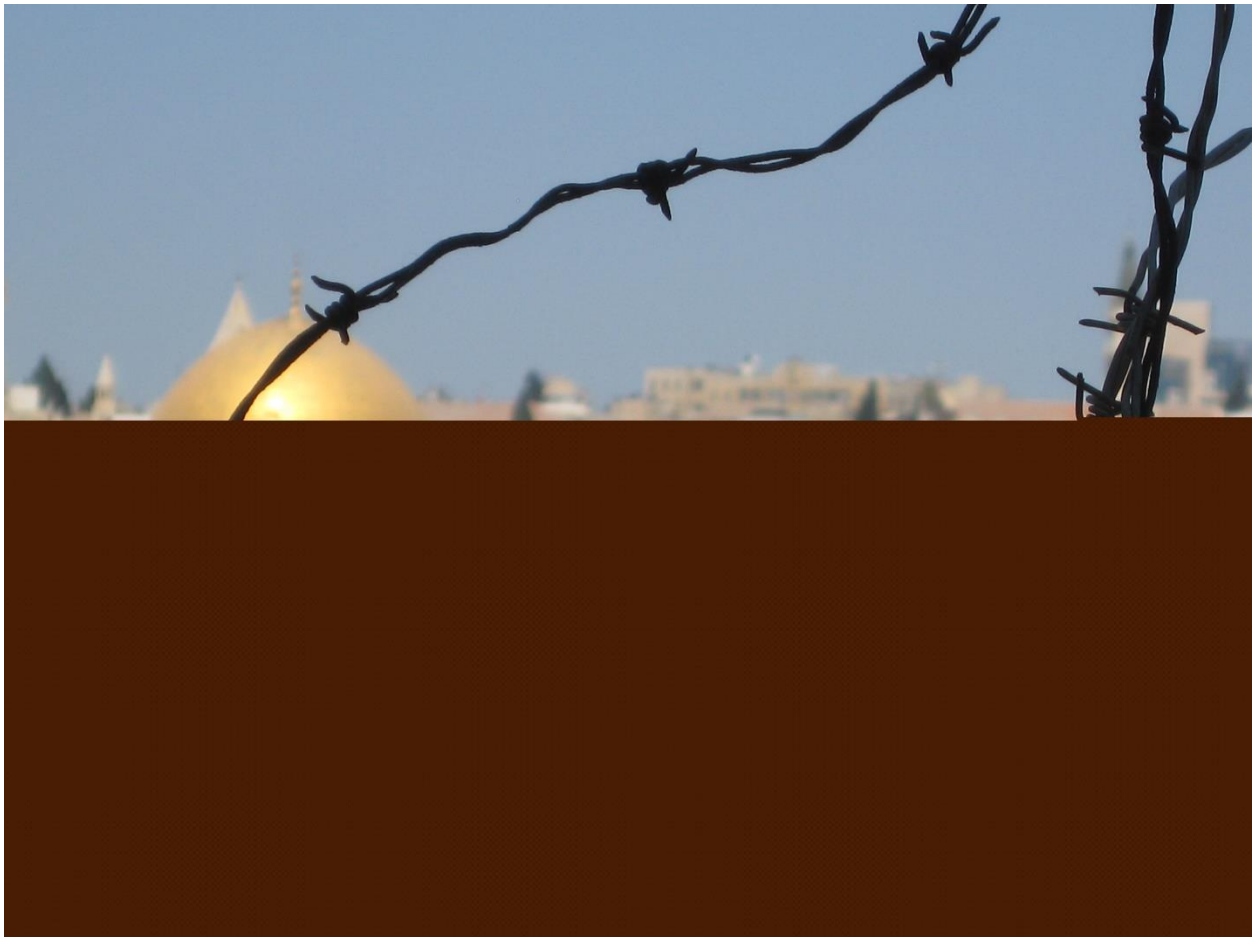

Paaszondag

“In afwezigheid van iedere hoop, schreeuwen we onze kreet van hoop uit. We geloven in God, die goed is en rechtvaardig. We geloven dat zijn goedheid uiteindelijk zal triomferen over het kwaad van de haat en de dood, die nog steeds de overhand hebben in ons land.

Wij zullen hier ‘een nieuwe aarde’ zien en ‘een nieuwe mens’, die in staat is door de Geest te groeien in liefde voor ieder van zijn of haar broeders en zusters.”

Kairos Palestina Document—uur van de waarheid hoofdstuk 10

Jeruzalem is de weg naar wereldwijde vrede⁷

George Zeidan

Op gewone dagen, voordat de pandemie veel tijd stal van onze korte levens, neem ik met vreugde vele vrienden en bezoekers mee om de oude stad van Jeruzalem te verkennen. Zoals overal, beschouwen wij ook onze steden als vanzelfsprekend. Door kleine straatjes en hoekjes op zoek naar de heiligste plaatsen van de drie Abrahamitische godsdiensten, ben ik overweldigd. Zoveel verschillende soorten mensen die de grootste eerbied tonen voor God, bidden om zijn steun, liefde en, ja, voor vrede.

Bewerend dat zij gezonden zijn door de patriarch Abraham, hebben Trump en Israël vredesovereenkomsten gesloten met drie Arabische landen. Volgens het Witte Huis streven de 'Abraham akkoorden' naar een visioen van vrede, veiligheid en welvaart in het Midden-Oosten en de wereld. Mogelijk volgen meer Arabische landen.

Op het eerste gezicht lijkt Israël het onmogelijke voor elkaar gekregen te hebben. Een vredesakkoord zonder kosten met drie landen die sinds 1948 met Israël in oorlog verkeerden, zonder werkelijke oorlogsvoering. Verhoudingen met Israël snel en openlijk genormaliseerd.

Voor elke wettelijke regering vereist het de grote steun van hun volk om een belangrijke verandering in de status van 'oorlog' te verklaren. De drie landen hebben echter drie andere redenen: zij beantwoorden Trump, zij geven minder om de wil van hun volk en zien Israël als strategisch partner tegen Iran.

Geloof mij of niet. Een incident waarbij de beroemdste Arabische acteur betrokken was en die geeft om zijn fans, is veelzeggend. De Egyptische ster Mohammad Ramadan verscheen op een foto waarop hij de Israëlische zanger Omer Adam in Dubai omhelsde. Sindsdien wordt hij uitgespuugd op sociale media. De Arabische wereld beschouwt zichzelf niet in vrede met Israël.

Onze broeders en zusters in de Arabische wereld begrijpen dat het vredesproces hier in Jeruzalem moet beginnen en zich dan in vrijheid uitbreiden. Arabische regeringen zonder hun volk als achterban brengen geen duurzame vrede. Leaders beweren het tegendeel. Zij gebruiken kunst en sport om de instemming van de Arabische bevolking te verkrijgen. Maar wij kennen de waarheid beter.

Vrede tussen Israëli, Saudi, Egyptenaren en anderen vraagt allereerst om verzoening in de kleine hoekjes van de oude stad in Jeruzalem. Zonder een eind aan bezetting en onderdrukking zullen wij niet op de goede weg naar vrede zijn.

George Zeidan is medeoprichter van Right to Movement Palestine, een initiatief om de werkelijkheid in Palestina te laten zien door sport.

---

⁷ Samenvattend vertaald

Jeruzalem is de weg nar vrede wereldwijd ⁸

Roger Gaikwad

In tijden zoals Goede vrijdag en Pasen zijn onze ogen godsdienstig gericht op Jeruzalem.

De boodschap van Goede Vrijdag: *breek de muren van Jeruzalem af!*

In 2002 begon de Israëlische regering met het bouwen van een zogenaamde veiligheidsmuur in de bezette Palestijnse gebieden, daarbij ook rond Oost-Jeruzalem. De harde werkelijkheid is echter dat het een “apartheidsmuur” is die onrechtmatig en wreed Palestijnen discrimineert. Het is buiten de oude stadsmuur van Jeruzalem (Hebr. 13:12), bij Golgotha, dat Jezus gekruisigd werd. Buiten de stad gekruisigd worden betekende dat Jezus het niet waard was gerekend te worden tot het uitverkoren volk van God. Hij werd buiten de muur geplaatst.

Maar zijn dood betekende het afbreken van scheidingsmuren tussen verschillende mensenrassen, zoals Paulus schrijft, Efeziërs 2:13-16. Paulus zag vrede tot stand gebracht tussen Joden en heidenen door de dood van Christus aan het kruis. Geen superioriteit op grond van ras – de uitverkorene van God tussen alle rassen. Evenmin op grond van besnijdenis. Inderdaad zegt Paulus in Galaten 3:28: “*Er zijn geen Joden of Grieken meer, slaven of vrijen, mannen of vrouwen – u bent allen één in Christus Jezus.*” Eén nieuwe mensheid.

Golgotha van Jeruzalem staat voor wereldwijde vrede! De apartheidsmuur moet afgebroken!

---

⁸ Samenvattend vertaald

Paasboodschap: Moge Jeruzalem een weg naar vrede zijn!

Toen president Donald Trump Jeruzalem erkende als de hoofdstad van Israël gaf hij in zekere zin zijn akkoord aan de visie van Zionisten dat “bij wet, emotie, Jeruzalem het centrum het hart is van het joodse volk en van de staat Israël”. Maar Zionisme is onverenigbaar met wereldvrede.

De opgestane Christus van Jeruzalem staat voor vrede. Bisschop dr Munib A. Younan (lutheraan) zei in zijn paasboodschap in 2014:

“De belofte van de opgestane Heer van ‘vrede met jou’ is ook geldig voor Palestijnen en Israëli. Zelfs als de weg naar vrede gebaseerd op recht moeilijk en rotsachtig is en bezaaid met rotsblokken en checkpoints, leeft de belofte van Opgestane Vrede in ieder van ons als nieuwe hoop. Er is geen andere weg...dan dat er recht is tussen naties... Ik droom van de dag dat Jeruzalem een gedeelde stad zal zijn tussen drie godsdiensten en twee naties. Ik droom van de dag dat er veilige grenzen zullen zijn zonder muren. Wij zien uit naar gelijke toegang tot grondstoffen, godsdienstige plaatsen en een wederkerig democratisch proces”.

In de afscheidsboodschap van de opgestane Jezus aan de discipelen zei hij tot hen, hen de ogen openend: *“Er staat geschreven dat de Messias zal lijden en sterven, maar dat hij op de derde dag zal opstaan uit de dood, en dat in zijn naam alle volken opgeroepen zullen worden om tot inkeer te komen, opdat hun zonden worden vergeven.”* (Lukas 24:46-47). *“Want uit Sion zal uitgaan dat zij hun zwaarden omsmeden tot ploegscharen en hun speren in snoeimessen”* (Jes. 2: 3-4).

Jeruzalem, de weg naar vrede wereldwijd

Rev. Dr. Roger Gaikwad is secretaris-generaal van de nationale Raad van Kerken in India en Directeur Theologische vorming en zending. Hij is ook voorzitter van het India-Palestijnse solidariteitsnetwerk.

Pasen: “Het Feest van alle Feesten, het Seizoen van alle Seizoenen

Jeruzalem is de stad van ons geloof, de vereerde stad voor de drie monotheïstische godsdiensten. Niemand heeft het exclusieve recht om te claimen dat de stad Jeruzalem uitsluitend van hen is. Jeruzalem is de stad van vrede, maar vrede wordt ontzegd omdat er geen recht in de stad is. Er is eerder onrecht en het aanvallen van christenen en moslims betreffende de heilige plaatsen, ons geërfd bezit en onze historische, diepgewortelde aanwezigheid op deze heilige plaats.

Jeruzalem is de bakermat van de belangrijkste christelijke heilige plaatsen. Wij als Palestijnen denken aan Jeruzalem als onze hoofdstad. Maar we worden behandeld als vreemdelingen in de heilige stad.

Trumps verklaring die Jeruzalem de hoofdstad van Israël noemde en zijn besluit de ambassade te verplaatsen bevestigde de onrechtvaardige en willekeurige maatregelen tegen Palestijnen, die gevolgen heeft voor ieder aspect van ons dagelijks bestaan. Wij weten niet of het de bedoeling is van de nieuwe Amerikaanse president om deze onrechtvaardige besluiten om te keren, maar het ziet er weinig belovend uit. Wij moeten niet bijzonder optimistisch zijn over ingrijpende veranderingen in standpunten van de VS van de nieuwe regering, zowel ten aanzien van Jeruzalem in het bijzonder en jegens de Palestijnse kwestie in het algemeen.

Maar afgezien van politiek zeg ik vanuit Jeruzalem in deze heilige tijd van Pasen, Jeruzalem is de stad van opstanding voor Palestijnen, onze belangrijkste bestemming. Geen enkele plaats in de christenheid is belangrijker of heiliger dan de stad, die het Heilig Graf, de kerk van het heilig graf – de stad van Jezus’ dood en verrijzenis omvat. Iedereen weet dat de verrijzenis een zeer belangrijke steunpilaar van ons geloof is. We gedenken hoe onze Heer Zijn kruis droeg en opklom naar Golgotha, waar hij werd gekruisigd en begraven. Toch overwon Hij dood en stond op, op de derde dag. Dit is ons feest dat wij vieren. In de liturgie noemen we het ‘het feest van alle feesten, het seizoen van alle seizoenen’. Op deze glorieuze dag, de meest betekenisvolle Christelijke viering, knielen wij voor het lege graf en juichen voor onze Heer die opstond uit de dood.

Wij bidden tot God dat recht – dat al zo lang ontbreekt- zal heersen in ons land, dat de vrede waar wij zo naar verlangen zal zegevieren, alle onrecht waaronder onze mensen hebben geleden en nog voortdurend lijden zal zijn opgeheven.

Palestijnen verdienen vrijheid, verdienen leven. De grote meerderheid is goed opgeleid, heeft een sterk gevoel van thuishoren in ons vaderland, is altijd sterke verdedigers geweest van onze rechtvaardige zaak, waarbij zij grote offers brachten om het te bevorderen. Onze offers zullen nooit tevergeefs zijn, hoelang het ook duurt.

Onze Paasboodschap aan christenen in het land en aan mensen in het algemeen is deze: verlies nooit de hoop, hoe ernstig de moeiten, de samenzweringen, de verdachte plannen en lege voorstellen, die beogen onze zaak te vernietigen, ook zijn.

Onze Paasboodschap is er een van hoop in moeilijke tijden, in het bijzonder nu onder de omstandigheden van de pandemie en ondanks alle onrecht en de ontkenning van de menselijke waardigheid waaraan onze mensen zijn onderworpen.

Geïnspireerd door het heilige feest van de opstanding zeg ik tegen de Palestijnen: “Vrees niet, geef je noot over en weiger gedwongen te worden tot frustratie, wanhoop en hopeloosheid. Houd je moreel hoog, je zult sterk zijn en van elkaar houden. Verwerp alle verdeeldheid en wees verenigd in het verdedigen van je zaak, de zaak van alle vrije mannen en vrouwen in de wereld”.

Ik groet alle christenen die Pasen vieren, met de woorden “Dit is de dag die de Heer gemaakt heeft, laten wij juichen en vreugdevol zijn”.

Mogen wij een nieuwe en hernieuwde opstanding ervaren voor dit heilige land en voor de hele mensheid. Wij bidden tot God dat de hele Wereld zal samenkomen om tegen de pandemie te vechten en dan verenigd doorgaat tegen alle andere pandemieën in onze wereld – in het bijzonder racisme, haat, onrecht, bezetting, onderdrukking en afbraak van menselijke waardigheid.

Jezus is opgestaan. Hij is waarlijk opgestaan!

Aartsbisschop Atallah Hanna werd geboren in Opper Galilea. Hij werd monnik in 1990 in het Grieks Orthodoxe Patriarchaat in Jeruzalem. In 2005 werd hij verkozen tot Aartsbisschop van Sebastia.